

Vad gör en tandhygienist?

En lektion om munhälsa.

Lektionsupplägg,
elevuppgifter och
koppling till läroplan
och kursplaner.

Biologi
Samhällskunskap
Studie- och yrkesvägledning

Vad gör en tandhygienist?

Lektions- upplägg

Syfte

Att eleverna lär sig om hur munhälsan påverkas av snus samt hur den kan förbättras, och samtidigt får en inblick i yrket tandhygienist.

Tidsåtgång

Förberedelser ca 10–30 min. Lektionen ca 40 minuter.

Förberedelser

Kolla igenom lektionsförslaget och ta eventuellt fram relevanta sidor från valfritt läromedel (om munhålan/tänder/skadliga preparat) för eleverna att läsa i samband med övningen.

Ämne

Biologi, Samhällskunskap, Studie- och yrkesvägledning.

Gör så här:

Låt eleverna arbeta i par med att svara på frågorna. Till sin hjälp kan du hänvisa dem till lämpliga sidor i läromedel eller att söka svar på internet.

Vad gör en tandhygienist?

Uppgift

Du jobbar som tandhygienist på Folktandvården i Göteborg. Ditt jobb består bland annat av att göra undersökningar och ge behandlingar för att förebygga karies (hål i tänderna) och parodontit (tandlossning).

Idag träffar du en patient som har missfärgade brungula tänder och på ett ställe innanför överläppen syns vitaktig så kallad elefanthud och något som liknar ett skavsår. Tandköttet har också dragit sig uppåt under överläppen och patienten säger att det ilar där. Patienten upplever också dålig andedräkt.

Så kallad elefanthud.

Svara på frågorna och motivera dina svar (varför):

1. Vad kan problemet bero på?
2. Vad kan det leda till?
3. Vad gör du för åtgärd/hjälper du patienten med?
4. Vad råder du patienten till?
5. Vilka andra hälsoproblem kan det som orsakade patientens munhälsoproblem leda till?

Detta var ett exempel på vad tandhygienister gör i sitt jobb.

Vad skulle vara det bästa med att arbeta som tandhygienist tror du?

Läs mer om yrket här:

Vad gör en tandhygienist?

Facit

1. Vad kan problemet bero på?

Dessa symtom kan uppstå vid snusande.

2. Vad kan det leda till?

Tandhälsan kan försämrans ytterligare, tandköttet skadas/dras uppåt där prillan läggs och tandhalsarna kan då blir mer utsatta, vilket kan ge ilningar och ökad risk för karies. Tänderna kan bli mer missfärgade och tandköttinflammation kan uppstå.

3. Vad gör du för åtgärd/hjälper du patienten med?

Hjälper till att rengöra tänderna och tandköttet och visar hur patienten kan hålla god munhygien.

4. Vad råder du patienten till?

Att vara noga med munhygien, borsta tänder, rengöra tandköttet. Och, om patienten verkligen är motiverad, att dra ner på eller sluta med snusandet.

5. Vilka andra hälsoproblem kan det som orsakade patientens munhälsoproblem leda till?

Nikotinet i snuset påverkar blodkärl och hjärtat. Det finns en ökad risk för vissa cancerformer.

Vad gör en tandhygienist?

Koppling till läroplanen och kursplaner

Läroplan (Lgr22)

Övergripande mål och riktlinjer

Kunskaper

Mål

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola

- kan göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.
- har fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället,

Riktlinjer

Läraren ska

- organisera och genomföra arbetet så att eleven (...)
- får möjlighet att arbeta ämnesövergripande

Skolan och omvärlden

Mål

Skolans mål är att varje elev

- kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden,
- har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv, och
- har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

- verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö, och
- bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.

Läraren ska

- bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning, och
- medverka till att utveckla kontakter med mottagande skolor samt med organisationer, företag och andra som kan bidra till att berika skolans verksamhet och förankra den i det omgivande samhället.

Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska

- informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och
- vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Vad gör en tandhygienist?

Koppling till läroplanen och kursplaner

Rektorns ansvar

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att (...)

- samverkan med skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning,
- i undervisningen i olika ämnen integrera ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis miljö, trafik, jämställdhet, konsumentfrågor, sex och samlevnad samt riskerna med tobak, alkohol och andra droger.

Kursplan Biologi

Syfte

Undervisningen i ämnet biologi ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- kunskaper om biologins begrepp och förklaringsmodeller för att beskriva och förklara samband i naturen och människokroppen,
- förmåga att använda biologi för att granska information, kommunicera och ta ställning i frågor som rör miljö och hälsa.

Centralt innehåll

Kropp och hälsa

Hur den psykiska och fysiska hälsan påverkas av levnadsförhållanden, kost, sömn, motion, stress och beroendeframkallande medel samt hur hälsoproblem kan begränsas på individ- och samhällsnivå.

Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 9

Eleven visar grundläggande kunskaper om biologins begrepp och förklaringsmodeller. Med viss användning av begreppen och förklaringsmodellerna beskriver och förklarar eleven biologiska samband i naturen och människokroppen.

I frågor som rör miljö och hälsa för eleven resonemang samt framför och bemöter argument med viss naturvetenskaplig underbyggnad. Eleven söker information som rör biologi och använder då olika källor och för enkla resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.

Vad gör en tandhygienist?

Koppling till läroplanen och kursplaner

Kursplan Samhällskunskap

Syfte

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer. I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska, miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utifrån personliga erfarenheter och aktuella händelser uttrycka och pröva sina ställningstaganden i möten med andra uppfattningar. Därigenom ska eleverna stimuleras att engagera sig och delta i ett öppet meningsutbyte om samhällsfrågor.

Centralt innehåll

Individer och gemenskaper

Svenska välfärdsstrukturer och hur de fungerar, till exempel sjukvårdssystemet och arbetslöshetsförsäkringen.

Samhällsresurser och fördelning (underrubrik)

Arbetsmarknadens och arbetslivets förändringar och villkor, till exempel med avseende på lönebildning, arbetsmiljö och arbetsrätt.

Betygskriterier för betyget E i slutet av årskurs 9

Eleven visar grundläggande kunskaper om demokratiska värden och beslutsprocesser samt om mänskliga rättigheter. Eleven för enkla resonemang om olika frågor med koppling till demokratins möjligheter och utmaningar.

Eleven visar grundläggande kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället. Eleven beskriver enkla samband inom och mellan olika samhällsstrukturer. Eleven för enkla resonemang om hur individer och grupper kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället.

Eleven för enkla resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället. Eleven granskar information och åsikter som rör samhällsfrågor i olika källor med enkla källkritiska argument.

Du hittar mer information och fler lektioner på
vgregion.se/skolmaterial